

INFORMAČNÝ
SERVIS

4

Т. Мандзакова
в СУПЕР СТАР

NEPREHLIAD-
NITE!

7

Із Округлого стола

| факты | культура | історія |
актуальні інформації о Русинах
а не лем про Русинів

.....
| факты | культура | історія |
актуальні інформації о Русинах
а не лем про Русинів

RUSÍNSKA
PROBLEMATIKA

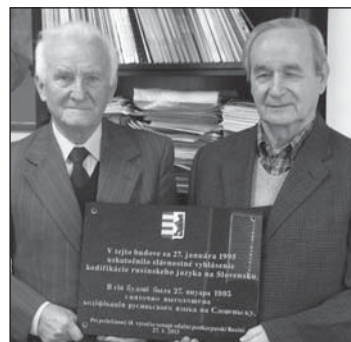
10-11

Русины – творме
і не буряйме!

18 РОКІВ ПО КОДІФІКАЦІЇ РУСИНЬСЬКОГО ЯЗЫКА

Стріча актерів кодифікації перед одкрытьом памятной таблы

А. Кузмякова, фото А. Ветошевой і Беата Липінська

▲ Кодифікатори русинського языка
Доц. Педр. Юрій Панько, ЦСц (зліва)
і Доц. Педр. Василь Ябур, ЦСц.

Основним і характерістич-
ним знаком кожного на-
рода є його язык. Язык,
реч ці бісідя є так само пер-
шым ідентіфікатором і нашо-
го русинського народа, а його
генетичним кодом є наша красна

кіріліця, азбука. Без материнь-
ского языка, історії, культур-
ных і церковных традицій ся
жадный чоловік не може чути
повноцінним членом даного
етніка. Тото бы мало быти основ-
ным кредом каждого Русина, ко-
трый то думать серьезно із дал-
шов екзистенційов свого народа,
із його перспектив до далшої
будучности. Бо без зналости ма-
териньского языка народ выме-
рать - переставать мати змысел
вшытко, што в данім языку было
написано ці повіджено. Тоты
факты мали на мысли і Русины,
котры зачатком 90. років минуло-
го ст., в рамках своей організації
– Русинської оброды – выбрали
ся на тернисту путь возродження
свого народа.

► с. 2

ГЛОСА

Проф. Педр. Осиф СІПКО,
Пед, професор ФФ ПУ,
член МО РОС Пряшів

Материнське слово є пер-
шым фактором, котре
выразні полюдує чо-
ловіка і притягує нас ку красі,
котра подля Ф. М. Достоевского
„захранить світ“. Притім окре-
му функцію мать поетичне сло-
во, в нашім припадї русинське
поетичне слово – дар, який
мать лем барз мало людей. Кідь
чоловіка береме як розумово-
чутливу створу, то праві тотя
друга часть його особитости
значить, же його чуця ся може
проявляти в многих формах
поезії. Людова поезія зась кодує
головні проявы емоцій конкрет-
ного народа і зато многы віршы
были даны і до музыкальной по-
добы якось спонтанно. Великы
писателі суть поважованы за
найвекшы цінности окремых
народів і народностей. О поезії
ся уж пописало вельо уваг і на-
учных работ, но мене осливили
найвече слова руськой поетки
Р. Казаковой: „Поезія – то
є чуця высловлене словами“.
Значить, же поезія є тотя най-
тонша струнка, на котрій до-
брый музыкант знать здобыти
емоції радости і щастя. А праві
про щастя і радость были і мы
сотворены. Зато собі достаточ-
но цїньме тоту нашу прекрасну
русинську поезію.

сú Rusíni občanmi Slovenska?

Ing. Miron Krajkovič,
podpredsa ROS

Родля Ústavy Slovenskej re-
publiky by mali byt', ale v sku-
točnosti to celkom tak nie je.
Všetci občania by mali mať rovnaké
práva a rovnaké povinnosti. Čo sa
týka povinností, rozdielu niet. Rusí-
ni rovnako platia dane a ostatné
poplatky štátu. Ale nerovnako je to
v oblasti právnych nárokov. Dlho
sme sa nemohli prihlásiť k svojej
národnosti, lebo z nás štát urobil
Ukrajincov, potom križencov -
„rusín-ukrajinec“. Nemali sme svoj
jazyk a svoje kultúrne inštitúcie. Až
pádом totalitného režimu začalo
pomaly svitať na lepšie časy. Len to
svetlo prichádzalo ťažko a pomaly,
a plnou intenzitou nesvieti ani dnes.
Pravda je, že Ukrajinské divadlo
v Prešove a PULS zmenili svoje
názvy і javiskovú reč na rusínsku.
Bol kodifikovaný rusínsky jazyk
а bola vypočutá aj naša žiadosť
o zriadenie Múzea rusínskej kultúry.
Zobrali nám vysielanie z Prešova
do Košíc, kde sa zriadilo národnost-
né oddelenie aj pre Rusínov v síle
dvoch redakcií. Vyučovanie ma-
terinského rusínskeho jazyka v zák-
ladných školách je в plienkach. Keď
chceme mať národnostnú kultúru,
musíme si на нu financie požáňať
cez sponzorov, alebo písať siahodl-
hé projekty so žiadosťou о finančné
dotácie z Úradu vlády SR. Stále sú
okolo toho problémy, lebo financie
sú krátенé, prichádzajú neskoro -
koncom roka, keď sú podujatia už
dávno ukončené. О každom z do-
siaľ uvedených problémov by sa
dalo napísať veľmi veľa, no ja sa
chcem zamerať на jeden z nich,

► с. 5

► с. 1: 18 РОКІВ ПО КОДІФІКАЦІЇ РУСИНЬСЬКОГО ЯЗЫКА

Приємно чоловіку на сердці, кедь ся по довшім часі зыйде з людми, з котрыма го вяже довгорічна активна і нелегка робота, повно приємных, веселых і смутных зажитків, яки приносив пореволючний живот при воскрешаню нашого русиньского народа. Таков приємнов была і стріча на Інштитуті русиньского языка і културы Пряшівской універзیتی (ІРЯК ПУ), котра ся одбыла 4. фебруара 2013. „**Єм рада, же можу ту привитати людей, котры ся активно поділяли ці уж як творителі основных документів або організатори святочного акту, жебы ся тоті ідея кодифікації русиньского языка успішно завершила, бо выштык, што vznikало, нич ся не родило легко...**“ – повіла Доц. ПгДр. Анна Плішкова, ПгД., витаючи участників стрічі, котрым кождому по мені з ниже названых і подяковала. Зышли ся ту вызначны Русины, котры стояли при приправі і зроді кодифікованого русиньского языка – його главны актеры Доц. ПгДр. Василь Ябур, ЦСц., Доц. ПгДр. Юрій Панько, ЦСц., яки приправили основны документкы про выголошіня кодифікації русиньского языка, бывшы і сучасны редакторы русиньской пресы – Доц. ПгДр. Анна Плішкова,

ПгД., Мгр. Александер Зозуляк, Мгр. Анна Кузмякова, яки робили на приправах Орфографічного словника русиньского языка як єдного з кодифікачных приручників, русиньскы активісты ЮДр. Петро Крайняк, Федор Віцо, Мгр. Петро Крайняк, робітничкы сучасного ІРЯК ПУ ПгДр. Марта Бенькова, ПгД., Мгр. Аліца Вестошевова і довгорічний камераман Ладослав Чікі, котрый тоту памяту стрічу звичнив про Русиньскый магазін РТВС.

Споминану стрічу зорганізував главный ініціатор планованого акту Мгр. Петро Крайняк, робітник уповномоченого Уряду влады СР про народностны меншыны, з цільом достойно приготувити святочный акт, планований на 23. фебруара 2013 – одкрыта памятной таблы з нагоды 18 років од кодифікації русиньского языка в Братіславі на будові, в котрій была 27. януара 1995 святочно выголошена кодифікація русиньского языка на Словеньску. На стрічі ся не обыхло без споминання на тоты нелегкы часы приправ в 1993 і 1994 роках як і самім завершіню кодифікації в 1995 р. Споминав на тот період і Доц. ПгДр. Василь Ябур, ЦСц.: „Як єм читав о кодифікації, є много неясного, не-пресного... На думці, же треба

тот акт зроби, жебы о тім знало ціле Словеньско, сьме ся згодли выштыкы. Конзул-товав єм о тім із САН, з проф Дорульом (Языковий устав Л. Штура), оглядом гаран-та... А днесь собі приписують заслуги і такы люде, котры при тій роботі ани не были...“ – повів В. Ябур, котрый є і автором памятного тексту святочного выголошіня кодифікації русиньского языка, котрый в Братіславі на тім акті прочітав Ярослав Сисак. Ттій темі пан Ябур присвятив окремый матеріал, котрый є надрукований в публікації Studium Carpatho-Ruthenorum 2010 (выдала Пряшівска універзита в Пряшові, Пряшів 2010) і в часописі Русин 6/2010.

І на основі дискузії на тій стрічі ся указало, же тема кодифікації русиньского языка собі выжадує достойный і самостатный простор а тот ся нукать на ей 20. річницю, котра буде в 2015 році, на котру ся нам треба уж теперь зачати готувити (говорило ся о планованім языковім семінарі і Році русиньского языка).

Наконець ся главны актеры кодифікації і участници стрічі зфотографовали з памятных таблов, котру П. Крайняк приніс до Пряшова. Як кебы знав, же не выштыкы, котры жертвовали свій час і копу роботи нормованю русиньского языка, будуть мочі іти

до Братіславы на одкрыта памятно-ной таблы.

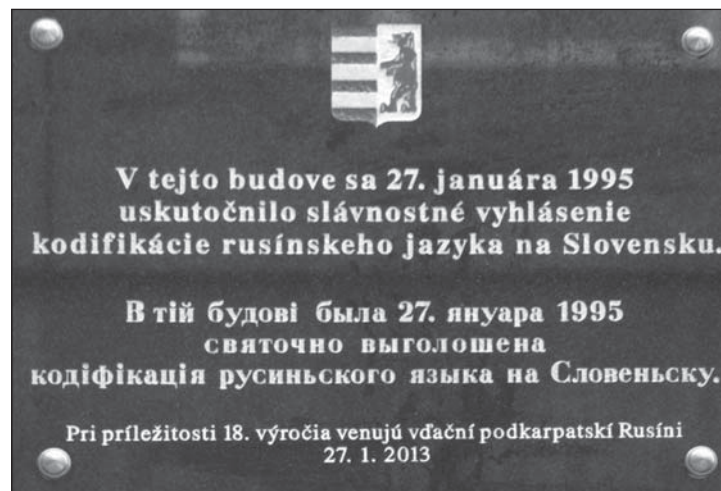
Треба высловити слова великой подякы главному ініціаторови споминаного акту Мгр. П. Крайнякови, котрый, хоць є іщі молодой, зробив про русиньскый рух уж немало заслужной работы і жыє з ним активно уж высше 15 років. О його серьознім інтересі о културне зростаня Русинів свідчать нелем културны активности в рамках Пряшівской МО РОС, організачне і културне діятельство в рамках першой організації молодых Русинів, але і Середньошкольске одборне діятельство – його цінна робота під назвов **Оброда, култура і сучасность Русинів на Словеньску** (1999/2000). А ку тому як посланець МЗ в Пряшові є ініціатором поставліня памятной бусты нашому будителюви Александрови Павловичови, яка мать быти поміщена на Павловичовім намістю в Пряшові.

Не можеме забути іщі на двох дорожочінных людей, добродителів, котры мають заслугу на одкрытію памятной таблы, а то суть ей фундаторы, одданы Русины Інґ. Мілан Мнягончак з Гуменного і Інґ. Михал Міценко з Братіславы, членове Округлого стола Русинів на Словеньску. Важены панове, патрїть вам велике ДЯКУЄМЕ од выштыкых Русинів.

Славностне одкрыта ся одбыло 23. фебруара т. р. 14.00 год., на ул. Ботанічка 25 в Братіславі (при мості Лафранконі), достойно, з красным проґрамом і пресно подля сценара главного організатора Мгр. П. Крайняка. Зачало заспіваньом русиньской гімны Я Русин бив...По ній модераторка святочного акту Людмила Секакова (з ОЗ молодых Русинів) привитала выштыкых участників. Прекрасне і выдарене было выступіня – русиньска декламация і спів маленькой Наташкы Міценковой з Братіславы (могли сьме то видіти і в главнім справодайстві РТВС в тот самый вечер). Заслуженым і довгорічным русиньським активістам – Доц. МУДр. Михалови Штенюви, ЦСц., председови ЗІРС і Др. Іванови Бандурічови, довгорічному членови Рады влады СР про народностны меншыны бив звірений тот достойный акт – одкрыта памятной таблы, котру нашим материньським языком посвятив о. Мірослав Медвідь. Проґрам продовжовав приговорами русиньскых активістів і Л. Надя, уповномоченого Урядом влады СР про народностны

Славностне одкрыта памятной таблы

Братіславскы Русины в сполупраці з Русиньсков обродов на Словеньску, Інштитутом русиньского языка і културы Пряшівской універзیتی, Здружіньом інтеліґенції Русинів Словеньска, ОЗ молодых Русинів были організаторами Славностного одкрыта памятной таблы на будові інтернату Дружба, в котрій перед 18 роками ся одбыв святочный акт кодифікації русиньского списовного языка на Словеньску.

▲ Тота памятна табла была одкрыта на будові інтернату Дружба в Братіславі, в котрій перед 18 роками ся одбыв святочный акт кодифікації русиньского списовного языка на Словеньску.

меншыны і кладжіньом квітів ку памятной таблі. Братіславске проголошіня Русинів з нагоды одкрыта памятной таблы на будові ШД Дружба прочітав Інґ. Ян Липінський, підпредседа ЗІРС і член Выбору про народностны меншыны за Русинів (є надруковане у тім числі новинок). П. Крайняк подяковав выштыком спонзорам і організаторам, передал поздрав од главных актерів кодифікації (В. Ябура і Ю. Панька) а потім уж наслідовало традичне Многая і блага літ, котрым притомны завершыли першу часть святочного акту.

Друга часть свята на памятку русиньского списовного языка зачала в просторах інтернату Дружба, де ся притомным пригварив фундатор Інґ. Мілан Мнягончак, подяковав за красну акцію і вызвав притомных з погаром вина до далшой работы, главні до рішіня вопросів русиньского школства... Із словами подякы на адресу організаторів акції ся ку участникам пригварив і Владимир Противняк, председ РОС, котрый дакотрым цінным гостям подаровав діла із недавных выдань РОС – книж-

ку Наша двадцятьрїчна путь і Словацько-русиньскый словник. Учасници акції собі попо-зєрали документи з архїву СТБ - з Меджїнародной языковой конференції русиньского языка, котру РОС організовала іщі перед кодїфікаційов в Бардїйовских Купелях (1992) і святочный акт кодїфікації русиньского языка в Братїславі (27. януара 1995) і могли тїж о шток ниже на властны очі видїти просторы салы, де ся памятный акт кодїфікації перед 18 роками одбыв.

Др. Іван Бандурїч був єдним із тїх Русинів, котры были на святочный кодїфікації і теперь при одкрыті памятной таблы, зато ниже друкуєме його свїжы почутя: „В 1995 р. при кодїфікації русиньского языка єм був в главнїм тїмі організаторів в рамках РОС, зато єм поважовав за свою повинність прийти на тот памятный акт. Шкода, же з організаторів єм був сам, дакотры повмерали, дакотрым то не доволило здоро-вля. Люблю ся мі, як модератора Л. Секеракова вєла акцію шумні по русиньскы і велика охота і поміч директора інтернату Дружба ПгДр. Івана Даня. Вшыткы організаторы собі заслужать велике подякованя, бо акція была з каждого боку добрі приправєна і сповнила своє посланя. А нєлем то, доказала, же як словеньскы Русины, так шырока культурно-сполочєньска і політічна верейность на Словєнську кодїфікацію русиньского языка поважовала і поважє за єден з найважнїшых оброджующїх моментів в історії Русинів. Кодїфікація русиньского языка вєтворила можности

на його повноцїнне хоснова-ня в школі, розгласї, телевізїї, новинках, книжках, театрі і в каждоденній комунїкації меджї Русинами при шыріню нашой культуры. Потїшыла ня участь теперїшнїх і колишнїх функціонарів і представителів рїзних інштїтуцій в Братїславі (п. Гайдова-Жыдовска, п. Піпта, Інґ. Ігор Бандурїч, п. Гараксїмова, п. Зїмкова) і представителів русиньскых організації нєлем з Братїславы, але і з далшых місць Словєньска, як і посланців НР СР. А видїти і чути прекрасный голосок малой русиньской декламаторкы і співачкы Наталкы Міценковой з Братїславы є нєлем потїшіньом, але і великым імпульзом про каждого Русина активнє шырити материньскый язык. Мам велику радость, же на будові інтернату, де жыють молоды люде, златыма буквами свїтить з таблы наша азбука, котра буде припоминати тот памятный акт кодїфікації русиньского языка на Словєнську. Потїшыло бы ня, кебы організаторы з того акту выдали ЦД, жебы сьме мали памятку на таку прекрасну і выдарєну акцію.“

Не было бы од нас шумні, кебы сьме не дали слово і главному ґарантови акції П. Крайнякови з вопросом, ці ся його ідея ці замїр наповнили.

„Подарила ся шумна акція, котра є вєслідком колектівной роботы. Дякую фундаторам таблы, ЗІРС-у і молодым Русинам, окремо за організачну поміч Янкови Липїньскому і Петрови Штефанякови. Братїслава як главне місто СР мать теперь памятне міс-

▲ Славностне одкрыті памятной таблы.

це, де можуть прийти Русины і вздати честь вшыткым кодїфікаторам і активїстам, котры по році 1989 навернули Русинів на мапу свїта. Участь уповномочєного Уряду влады СР пана Надя, посланця НР СР Рудолфа Хмєла і русиньской посланкыні НР СР Іветы Лішковой є надїєв, же русиньске діло, а головнє невырїшена проблематїка школства, ся достанє до діскузїї найвысшого законодарного органу СР. Вірю, же і ЮДр. Чарногурскый нам поможе, напр. в установлїню ґрекокатолицького єпископа про Русинів. Уж теперь позываєме вшыткых на далшу акцію до Братїславы, котров буде путь ку гробу словєньского будителя Людовїта Штуро до Модры.“

Меджї учасниками святочного акту, котры не суть спомянуты в статї, были: Інґ. Мірон Крайковїч, підпредседа РОС, Інґ. Мартін Караш, председа Світового фора русиньской молодежи,

Станє Рїбіч, член Выбору про народностны меншыны за Сєрбїв, Федор Віцо, председа МО РОС в Пряшовї, Мґр. Сїлвія Раєцка, в. з. старосткы МЧ Братїслава – Карлова Вес, Проф. Станїслав Станкоці, ректор Высокой школы вытварного уменя в Братїславі, Доц. Василь Хома, ЦСц., закладатель і бывшый председа СРПС, Мґр. Арт. Мілка Зїмкова, словєньска герєчка (была перед 18 роками і на кодїфікації), ПгДр. Татяна Рундєсова, новинарка, Мґр. Алєна Блїхова, ПгД., русиньска активїстка (єдна з першых штуденток русиньского языка на ПУ), Мґр. Мілан Піліп, председа МО РОС в Братїславі і Штефан Піліп, його підпредседа, але і многы далшы.

Гварить ся, же молодым днєсь патрїть свїт. Дашто на тїм буде, бо наша русиньска молодеж нас о тїм на властны очі пересвідчила. Акцію, о котрій пишу, взяла до властных рук, а зробила єй досправды на єднїчку. Лєм так дале, наші молоды Русины!

Сполочна фотка учасників Славностного одкрыті памятной таблы в Братїславі.

Patria

Slovenský rozhlas 5

РУСИНСКИЙ ПРОГРАМ (Марец 2013)

8. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПЯТНИЦА Радіоновины
9. 3. 2013 15.00 – 16.00 20.00 – 21.00 21.00 – 22.00 22.00 – 22.30 22.30 – 23.00	СУБОТА Музычны поздравы Радио молодых Радиомагазин Подобы живота: Н. Корбова Гітпарада русинських співанок, репріза
23.00 – 23.45 23.45 – 24.00	Бісіда кумів - репріза Музычна релация
10. 3. 2013 19.00 – 19.45	НЕДІЛЯ Село грать співать і думу думать. М. Демочко
19.45 – 20.00	Приповідка. А. Верешпейова: Штілова робота
20.00 – 20.30 20.30 – 21.00	Музыка народности Літературна релация. З русинского сердця - репріза Радиомагазин - репріза
21.00 – 22.00 22.00 – 22.30 22.30 – 23.30 23.30 – 24.00	Музыка народности - репріза Радио молодых - репріза Музыка народности - репріза
11. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПОНЕДІЛЬКО Радіоновины
13. 3. 2013 19.30 – 20.00	СЕРЕДА Радіоновины
15. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПЯТНИЦА Радіоновины
18. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПОНЕДІЛЬКО Радіоновины
20. 3. 2013 19.30 – 20.00	СЕРЕДА Радіоновины
22. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПЯТНИЦА Радіоновины
23. 3. 2013 15.00 – 16.00 20.00 – 21.00 21.00 – 22.00 22.00 – 22.30	СУБОТА Музычны поздравы Радио молодых Радиомагазин Літературна релация. Ш. Сухий: Повідачки з-під Бескіда
22.30 – 23.00 23.00 – 23.45	Музыка народности - репріза Село грать співать і думу думать. М. Демочко - репріза
23.45 – 24.00	Музычна релация
24. 3. 2013 19.00 – 19.45 19.45 – 20.00	НЕДІЛЯ Бісіда кумів Приповідка. Е. Костова: Епідемія тракторів
20.00 – 20.30 20.30 – 21.00 21.00 – 22.00 22.00 – 22.30 22.30 – 23.30 23.30 – 24.00	Гітпарада русинських співанок Подобы живота. Н. Корбова - репріза Радиомагазин - репріза Музыка народности Радио молодых - репріза Музыка народности - репріза
25. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПОНЕДІЛЬКО Радіоновины
27. 3. 2013 19.30 – 20.00	СЕРЕДА Радіоновины
29. 3. 2013 19.30 – 20.00	ПЯТНИЦА Радіоновины
30. 3. 2013 20.00 – 22.30 22.30 – 23.30 23.30 – 24.00	СУБОТА Великодна віглія (Регіна) Розгласова гра: Отець Сергій – репріза Музыка народности
31. 3. 2013 19.00 – 19.45 19.45 – 20.00	НЕДІЛЯ Село грать співать і думу думать: Великодне пасмо Приповідка. З. Ковалчікова: О мальованім яєчку
20.00 – 20.30 20.30 – 21.00	Музыка народности Літературна релация: В. Домонтовіч: Апостолы
21.00 – 22.00 22.00 – 22.30 22.30 – 23.30 23.30 – 24.00	Радиомагазин - репріза Музыка народности - репріза Радио молодых - репріза Музыка народности - репріза

Програм Театру А. Духновича на Марец 2013

6. 3. і 27. 3 о 19.00 на МС

А. П. Чехов

МЕДВІДЬ, СПРОСИНЫ

Режія: Марцел Шкронь

Єдноактові комедії **Медвідь**, (1888) і **Спросины** (1889) А. П. Чехова ся час-то уवादжають як неодділна часть єдно-го представителя. Зьєднує їх сполочна тема - одношія мужа і жены, котре ся формує через переживаня банальных і незмыселных барьер, яки кулмінують вза-ємнов нахыленостюв. Далшым сполочным і позітивным моментом тых двох пєс є сміх од зачатку до самого кінця, котрый тоты дві пєсы спроваджать по вшыткых професіональных і аматерских театрах на цілім світі.

▲ Інтересне выступіння артистів ДАД в комедії *Медвідь, Спросины*.

13. 3. о 19.00 на ВС

Фрідріх Дірпенмат

АНГЕЛ ПРИХОДИТЬ ДО ВАВІЛОНУ

Режія: Якуб Нвота

Гротескна комедія єдного з найвызнамнішых швайцарських драматиків 20. ст. Є глубоко сатірічним поглядом на одношія меджі сві-том божским і поземным. Гра є о парадок-снім недорозуміню меджі Господнім наміром і його людським выповнієм на Землі. Гра выникла в 1953 році, але єй надчасовый об-сяг є актуальный і в сучастности.

20. 3. о 19.00 на ВС

Фйодор Сологуб

УБОГЫЙ ЧОРТ

Режія: Едуард Кудлач

Трагікомедія **Убогий чорт** од вызнамного представителя руськой модерны, сімболістич-ного писателя і прозаіка Ф. Сологуба выникла як театралный перепис роману автора з та-ков самов назвов. Гра одзеркалює бізарне бытя глубокой руськой провінції, де перевла-дать циғанство, самолюбость, хамелеонство і шаленство. Обсяг gry є надчасовый і про сучастный жылот высоко актуальный. Своім гротескным аж абсурдным характером надвя-зує на найліпшы традиції руськой літературы, репрезентованы такыма менами як Н. В. Го-голь, Ф. М. Достоевський ці М. Й. Салтыков-Щедрін.

Терезка Мандзакова очаровала в СУПЕР СТАР русиньсков співанков

-СПФ-, фото: архів редакції

Феномен світових музычных реаліті шов в подобі СУПЕР СТАР одштартовав у фе-бруарі т. р. далшый річник на Словеньску і в Чехах. Ку новым співацькым талантам, котры очаровали некомпромісну пороту (Габера, Со-укуп, Фарна), належала в другім кастінгу і моло-денька сімпатічна Русинка Терезка Мандзакова з Гуменного. Праві она належала ку найліпшым співачкам уж спомянутого другого кастінгового кола. Вісемнадцятьрічна Терезка своїм голо-сом як і красов дослова „одривнала“ пороту. Старчіло пару стопчіків співанкы „r'n'b“ звізды Mary J. Blidge і порота в тім мала ясно. „Співаш выборні“ конштатовав Габера. Но складательо-ви О. Соукупови не старчів лем музычний рок і попросив сімпатічну співачку, жебы заспівала і даяку людову співанку. А як Терезка спусти-

ла русиньський спів, порота такой єдномыселні сконшататовала, же поступує далє.

Про інтерес уवादжає, же Т. Мандзакова была нераз участничков цілословеньского русиньского конкурзу в декламції - Духнові-чів Пряшів, де здобыла перше місце, як і ці-лословеньского конкурзу русиньского співу - Співы мого роду, де собі прекрасным голосом выспівала різны оцініня. Мімо свого таланту выникать і красов, доказом чого бив і 2. річник Літнього табора про русиньскы діти в 2009 р., де здобыла титул МІСС РУСИНКА. Організа-тором споминаных акцій была Русиньска об-рода на Словеньску, котрой ґаранти проєктів ся можуть правом пышыты, же і они мають заслугу на тім, же дали простор на розвой таланту такой звізды. Терезці жычіме вельо успіхів і терпезливости в далшых нелегкых колах СУПЕР СТАР.

▲ Третя зліва - дньєс уж популярна „СУПЕР –старістка“ Терезка Мандзакова, на сполочній фотографії із Духновичового Пряшова іжі з року 2006.

► c. 1: SÚ RUSÍNI OBČANMI SLOVENSKA?

a to na národnostné vysielanie pre Rusínov, lebo tu sa nám strašne ubližuje a cítime sa ako mejejcenní.

Slovenský rozhlas svojim rozsahom vysielania už dlhšiu dobu nechce nájsť pre Rusínov vhodný čas vysielania, ostal nám priestor len v neskorých večerných i nočných hodinách. K Rusínom sa prihlásili prevažne ľudia v strednom veku a starší, ktorí tiež potrebujú spať, mnohí z nich nemajú prístup alebo nevedia narábať s internetom a tak im nič iné neostáva, ak chcú počúvať rusínske vysielanie, len byť hore až do polnoci, alebo vysielanie nepočúvať. Pripadá mi to ako účelový ťah skrytej asimilácie Rusínov.

Rádio je veľký fenomén. Cez rádio sa toho dá veľa povedať, vysvetliť, požiadať, urobiť si reklamu i zviditeľniť sa. Pamätám sa na časy, keď v národnostných po ukrajinsky vysielaných reláciách (šćiri slova, besida kumiv, ...) sa upravovala mienka ľudí, vštepoval sa ľudom ten „správny názor“, ako to má byť, ako sa to nemá a podobne. Na mnohých ľudí to zaberalo, lebo to boli slová vysoko postavených ľudí. Nespokojnosť s národnostným vysielaním, čo sa týka času a rozsahu vysielania, trvá už dlhší čas. Vyvrcholilo to v minulom roku, keď sa začala podpisovať petícia požadujúca zmenu. Petícií najprv predchádzali písomné žiadosti, ktoré neboli vybavené vôbec alebo podľa našich predstáv. Bol som členom petičného výboru a osobne som s V. Protivňákom, predsedom Rusínskej obrody na Slovensku, petičné hácky s asi 3800 podpismi odovzdal začiatkom novembra 2012 na Úrad vlády SR v Bratislave. **Pri tejto príležitosti by som sa chcel poďakovať občanom, ktorí podporili petíciu a pomohli pri pozdvihnutí hlasu za oprávnené požiadavky Rusínov.** Kópiu listu sme odovzdali splnomocnencovi vlády SR pre národnostné menšiny, ktorý nás prijal a vypočul. Ďalšiu kópiu žiadosti sme odovzdali predsedovi parlamentnej komisie pre média p. Jariabkovi, ktorý nás tiež prijal a prisľúbil pomoc. Cestou z parlamentu sme sa zastavili aj v budove RTVS. K novozvolenému generálnemu riaditeľovi sme sa nedostali, no nechali sme mu žiadosť na riešenie problémov a prijatie zástupcu ROS na jednanie.

Na nasledujúcom rokovaní v Košiciach s programovým riaditeľom p. Machajom sme trvali na riešení našich oprávnených požiadaviek - zmeny vo vysielacej štruktúre a zaslali sme návrhy splnomocnencovi Vlády SR p. L. Nagyovi a vedeniu RTVS. Ako vidíme, nie všetky sa nám podarilo presadiť v novej štruktúre vysielania, ktorá začala 4. 2. 2013. Zmeny, ktoré sme dosiahli petíciou, nastali v rozšírení vysielacieho času pre Rádio noviny na 3 krát v týždni, to je o 2 hod. mesačne a zaradenie gréckokatolíckej a pravoslávnej liturgie do nedeľňajšieho ranného vysielania. Nastala zmena aj na poste vedúceho NEV v Košiciach, v osobe Ondreja Kandráča, od ktorého očakávame zlepšenie celkových podmienok a práce redakčného tímu. Požadované posilnenie pracovného rusínskeho redakčného tímu sa premiетlo cez vysunutých spolupracovníkov po jednotlivých okresoch. **Hlavnú požiadavku - rozložiť nočné vysielanie na doobedňajší čas, sa nám nepodarilo presadiť.** Vysielanie v sobotu od 20.00 do 24.00 hod. a v nedeľu od 19.00 do 24.00 hod. sa nedá nazvať ináč ako **vysielanie pre spiacich Rusínov.** Oproti minulému roku sa k horšiemu zmenilo to, že pozdravy jubilantom zostali iba v sobotu (pre-

sunuli sa o hodinu neskôr, na 15 hodinu) a to za neuúmerne vysoký poplatok (18,20 eur) oproti poplatkom slovenského vysielania jubilantov (v prac. dňoch 4,90 a 9,90, len cez víkend 18,20 eur) a nedeľné vysielanie pre jubilantov bolo zrušené. Tieto kroky vedenia Slovenského rozhlasu považujeme za skrytú asimiláciu so zámerom, aby bol dôvod na úplné zlikvidovanie vysielania pre Rusínov. Ja si myslím, že to nepotrebuje už ďalší komentár, že Slovenský rozhlas pri tak širokom okruhu vysielaní nemá pre tretiu najväčšiu národnostnú menšinu výhodnejšie vysielacie časy!

Všetky vysielané relácie slovenského rozhlasu sú veľmi dôležité a musia sa vyselať len vo dne. Deň má len 24 hodín a Rusíni musia byť v kúte a byť ticho, musia sa uspokojiť s tým, čo dosiahli aj s nočnými časmi. Zrejme si nikto vo vedení RTVS neuvedomuje, že aj my Rusíni sme súčasťou tohto štátu, že naše dane a koncesionárske poplatky idú na krytie nákladov tejto verejnoprávnej inštitúcie.

Dňa 9. 2. 2013 som si vypočul celú reláciu rusínskeho vysielania a predpokladám, že ju počúvalo v okrese Svidník málo ľudí, lebo mnohí o sobotňajšom večernom vysielaní nevedeli, pozabudli, iní pozerali televíziu alebo išli spať. Pre mňa to bolo super vysielanie, ktoré mohlo zviditeľniť viac náš svidnický okres i samotné mesto. Veľmi pekným rusínskym jazykom rozprával náš rodák zo Svidníka Ľubo Maliňák, čerstvý majster sveta v kulturistike, hovoril o svojich mnohých doterajších úspechoch v tomto športe. Býva v Liptovskom Mikuláši, kde aj pracuje. V relácii sa lúčil pozdravom so želaním všetkého najlepšieho všetkým Rusínom. Druhým účinkujúcim v tomto vysielaní bol známy primáš súboru Makovica – muzikant Slavo Kaliňák, ktorý je známy nielen v našom okrese a okolí, ale aj za hranicami Slovenska. Aj ďalšími účinkujúcimi boli Svidničania, a to spevák a huslista mladý Šandala a hudobná skupina Premium z Kurimky. Spev oboch ma očaril. Takú reláciu malo počuť veľa mladých ľudí, aby si uvedomili, kde je ich miesto a úloha v rusínskom obrození, k čomu sa majú hlásiť. Už v neskorom čase tohto vysielania rozprávala o svojom živote v Sýrskom Damasku rodáčka zo Svidníka (rodená Liptáková), ktorá pre vojnový konflikt v Sýrii sa na určitý čas prisťahovala domov na Slovensko. Je matkou štyroch vysokoškolákov, vyštudovaná herečka. Aj také životné príbehy sa stali našej rusínskej žene, ktorú mnohí ľudia vo Svidníku poznajú.

Sám neviem, ako sa dá v tomto smere niečo zmeniť, ale chcem poprosiť všetkých Rusínov, poslancov NR SR, ktorí môžu svojím vplyvom na rozhlasovú radu RTVS pomôcť pri hľadaní riešenia. Jedno riešenie príde samo, už pri voľbách do VÚC. Druhé potom neskôr pri parlamentných voľbách. Pokiaľ sa nič nezmení a pomoc „zhora“ nepríde, Rusíni budú nútení „poďakovať“ sa a zvoliť iný smer.

Vrátiť pomoc by nám mali aj zástupcovia majoritného obyvateľstva za historické národné obrodzovanie z čias rakúsko-uhorskej monarchie, keď v časoch silnej maďarizácie bojovali za svoje práva bok po boku slovenských národovcov naši národní veľikáni – A. Dobriansky, A. Duchnovič, A. Pavlovič a ďalší.

(Позн. ред. Інфо Русин: статтю публікуємо по словенськы, не зато, жебы підпрєдседа РОС М. Крайковїч не знав по русиньскы, але жебы собі о тій проблематїці прочітало штонайвеце людей а головні тоты найкомпетентнішы).

НАПИСАЛИ СЬТЕ НАМ

СПОМИНАМЕ

М. Кыйовскый, Кошыці

Перед 70 роками при Сталінградській битці воявали проти собі 2 міліони вояків а аж 1 міліон з них загинуло. Фашісты были при Сталінграді уж 17. септембра 1942, але 20. новембра 1942 советьскы войска Німців заставили і перешли до протитуку. По обкључіню Паулусова армада 2. фебруара 1943 капітуловала. Тото був перелом в другій світовій війні. Чом тоту битку споминам? За другой світової війны загинуло коло 60 міліонів невинных людей, меджі котрыма было вельо Русинів, конкретно в концентрачных лаґрах ці рівно на фронті. Із мойого рідного села Лівовска Гута было тогды одвлеченых до концентраку 33 Русинів. Меджі нима був і мій стрыко Василь Кыйовскый, посланець Словенської републікы. Тогды ся лем 6 Русинів вернуло назад, але меджі нима уж мій стрыко не був. Знам, же вельо Русинів терпило і за советьской окупації. Там тяжко потерпили і мої родічі. Але руку на сердце. Што нас, Русинів, чекало за окупації Гітлеровского Німецька? Як знаме, першы ішли до плинных комор Жыде. За нима мали іти Ромове а потім тото чекало і Славянів (Русинів, Словаків, Чехів, Поляків і т.д.).

З ІСТОРІЇ ШКОЛЫ В СЕЛІ СТРИГОВЕЦЬ

М. Гавріляк

Перша школа в селі Стриговец (снинського окресу) была деревяна. Складала ся з єдної хыжки і єдної кухні. Была выбудована в 1830 р. повысше теперішнього села на загороді тзв. Садиска – коло воды. Іщі дотеперь ся утримало каміня з фундаменту. До той школы ходили діти жытелів лем того села. Учитель там учів старославянськым церковным языком, котрый канторьовав в церкви. Но він учів слабо, читати, писати і раховати, бо сам добрі не знав. Передтым діти ходили до школы до сусіднього села Шмыговец. Там учителя учили нашы русиньскы діточки, котры там ходили до школы добровольні од осени до яри. Учили ся читати, писати і раховати на камінчіках або і палічковых зарізках. Так споминають стары люде, і добрі собі даколи тоту школьску історію припомняти, главні в тім гектїчнім часі, коли суть вшелякы выможености, котры собі даколи не знаме цїнити.

Высше споминана школа в Садиску згоріла в 1860 р. Друга школа была збудувана коло 1875 року, але уж на новім місці, на тзв. церковній загороді. Тота школа была тыж деревяна і так само згоріла в 1900 році. І знова на тім місці была збудувана третя школа, але уж не деревяна, але камяна. Школу збудували жытели за свої пінязі і своїма властными силами.

О активітах Федора Віца і його бой о Руський дім

ПРОБЛЕМАТИКА РУСЬКОГО ДОМУ

Може собі многы з вас повідать, зась тота неконечна тема Руського дому (РД) а выслідок ниякый... Вшытко, што в жывоці робиме, бы мало мати даякий змысел, ясный ціль, а наконець і конкретный выслідок. Но мусиме смутно конштатовати, же того послідного факту – позітивного выслідку, сьме ся дотеперь у проблематиці Руського дому не дочекали. Зато єден із главных актерів Ф. Віцо скликав 5. фебруара 2012 далшу стрічу до рештаврації Бабічка в Пряшові, котрой цільом было знова обгово-

▲ Проблематика Руського дому не є легковажна ани В. Янкови (вправо), як і М. Шутякови.

рити факт, же ситуація ся дотеперь (по різних судах і трестных ознамнях) не змінила і же в Руськім домі надале панує лем пару людей. „Не маме ся де стрічати, кідь хочеме дашто колективні рішати або ся зыйти з интересными людьми, мусиме ходити по рештавраціях, хочь маме свій РД, котрый купили нашы предкы“. То суть слова многих притомных на стрічі, меджі котрыма были, напр. Др. Василь Янко, посланець МЗ або Доц. М. Шутяк, єден із окламаных, котрый тот ганебный факт, де было знеужыте і його мено, знова потвердив і верейні. Як уж істо вшыткы знате, цілым проблемом РД є факт, же мала група людей з Руського клубу перевела без відома своїх членів дакількоміліоновый маєток, в тім і будову РД, на Надацію Руського клубу 1923. Подля слов Ф. Віца, „Надація выникла підводом, бо ініціаторы ку тому знеужыли презентачный список людей із сходзы, котра была без їх відома приложена ку зміні станов і преводу негнутельного маєтку на Надацію Руського

С. Л. Фечова, фото авторкы

Активности нашого знамого карикатуриста мають в посліднім часі нелем дімензії його традиційных сатіричних карикатур, котры друкуєме в наших новинках уж од їх взнику в серіалі Ілько Сова з Баюсова, але і різны культурно-сполоченьскы акції, котры активный Ф. Віцо в посліднім часі організує.

клубу 1923“.

Ф. Віцо указав і документи, підписаны єденадцятьома людьми перед нотарьом, котры уводжають, же на высше спомянутій сходзі были, але о надації ся там абсолютні не говорило, а то значить, же їх підписы на презентачнім списку были знеужыты при реєстрації надації на Міністерстві ввнтра СР. Треба повісти, же до того часу тото окате кламство не было одкрыте і проблематика РД ся рішыла в трьох дімензіях: обчаньско-судній, на окресній прокуратурі і на міністерстві. Но вшыткы три скламали.

Дорогы Русины! На основі высше уведжених і здокументованих фактів самы посудьте, ці не є потребне надале бойова-

ти за НАШ РУСЬКИЙ ДІМ! Ведь є то культурна святиня Русинів, бо на такы цілі був нашыма предками закуплений! А подля гловного ініціатора Ф. Віца в далшых активностях за принавернутя РД ся буде і надале продовжовти.

СПОМИНАНЯ НА МИХАЛА ЧАБАЛУ

Ітоту стрічу споминань з нагоды недожытых 72 років нашого академічного маляря Михала Чабалы, походжыном із Чабин, зо-організовав його великий камарат і колеґа Федор Віцо. Акція ся одбыла 11. фебруара 2013 о 16. годині так само у рештаврації Бабічка в Пряшові. Урок споминань обогатив фільмовый документ Іншы світы од знамого пряшівского режисера Марка Шкопа.

ПЕРЕД І ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ПО

Під таков назвов ся 19. фебруара 2013 в Словенськім інштитуті в Празі одбыла вернісаж выставкы Федора Віца і Владимира Іранка. Выставка од споминаних авторів ся несла в душі презентації кресеб, котры перед розділіном републікы публіковали ведно в чеськословенськім деннику „Lidové noviny“. На выставці были і їх рефлексії на діяльність в окремых републіках по їх розділію. Выставка такого характеру была минулого року і на Словенську, а великий успіх мала і в Празі, де была присвячена праві памяті єдного із авторів кресеб В. Іранкови.

▲ Активний Ф. Віцо, вліво од нього А. Антоняк.

OPRAVA

V predošlom vydaní Info Rusína sme na strane 2, v článku pod názvom Pozabudnutí hrdinovia mylné uviedli meno Des. J. Mikita, namiesto J. Mikula, začo sa autorovi článku ospravedľňujeme.

Redakcia Info Rusín

„Без ваших організації може округлый стіл єствовати лем на пів пліну“

Тото, мімо іншого, повів ПгДр. А. Дулеба Цсц, повірений веджіньом Округлого стола Русинів Словеньска (ОСРС), на робочій стрічі представителів русиньских організації на Словеньску, котре скликала Русиньска оброда на Словеньску (РОС).

Текст і фото, С. Лисінова-Фечова

Стріча ся одбыла 18. 2. 2013 в Пряшові за участі п'ятох наймасовіших русиньских організації на Словеньску - споминаной РОС, Общества св. Йоана Крестителя (ОСІК), Молодых Русинів (МР), Русиньско-го займового здружіння (РЗЗ) і Регіонального клубу РО Бардйов (РК РО). Представителі тых організації за РОС (В. Противняк, М. Крайкович, М. Кереканіч, В. Оцетникова, Ш. Дрозд, П. Дупканіч) за ОСІК (о. Я. Поповець і о. Ф. Крайняк) за МР (М. Караш) за РЗЗ (п. Ланцошова) за РК РОС Бардйов (І. Бандуріч, В. Юрічова) по обговоріню окремих проблемів конштатовали, же і надале будуть єднотні поступовати при рішіню замірів в русиньскім руху а з тым заміром буде надале РОС скликовати такы засідання найменше раз до рока. Заступцове споминаных організації обговорили і сучасну ситуацію коло активностей тзв. ОСРС, котрый выник на осінь минулого рокі і котрого послідне 3. засідання было 2. фебруара 2013 в Пряшові, де были прияты і конкретны заключіння. Ку тій проблематіці были позваны і заступцове ОСРС, споминаный ПгДр. А. Дулеба, Цсц і Інґ. М. Мнягончак. „Од самого зачатку є мі ясно, же Округлый стіл вас потребує і же без ваших організації може єствовати лем на пів пліну. ОСРС не є жадна нова організації, є то лем механізм, котрый

хоче помочи Русинам, бо треба ся задумати, што буде з Русинами за далшых 20 років. Округлый стіл хоче помочи при формованню програму, де буде 6 головных пріоріт: легіслатива, школство, култура, медіална презентація, (бо верейный погляд є велика сила), головны інституції і самосправы. В нашім програмі хочеме понукнути універзалне рішіння про вшыткы меншыны на Словеньску, меджі котрыма будуть добры услівя і про нашу русиньску. Зато і од вашого рішіня (од ОСРС было пропоноване жебы РОС, ОСІК і МР вступили і сполупрацювали з ОСРС) буде залежати, ці буде мати округлый стіл іщі векшу силу. Про мене был 2. фебруар 2012 пунктом нула (позн. ред. тогды был А. Дулеба повірений веджіньом платформи ОСРС і скликаньом 4. засідання на 16. марца 2013, як і веджіньом далшых засідань, як і їднань з іншыма субектами в русиньскім руху) і я не могу зато, як вынікав округлый стіл передтым і так само не несую зато наслідкы...“повів А. Дулеба. „Округлый стіл іде як мотор, котрый не мать шофера і не виджу в ним затыль нияку далшу будучность. Округлый стіл вышмарив із своїх замірів духовны цінности, о котры ся мы снажыме 70 років (позн. ред.: доказом того суть і заключіння з 3. засідання ОСРС, де о релігії не є спомянуте ані єдно слово). Не виджу в тім нияку реалізацію і помічну руку нашому обществу, ведь

ся там абсолютні не говорить о утриманню нашого обряду, о церковній проблематіці ітд“. Повів на марґо ОСРС о. Я. Поповець, председа ОСІК. А. Дулеба ся высловив, же не познать офіціалну позицію ОСІК і так само конштатовав, же позиція ку вытворянню округлых столів (під котрым суть підписаны представителі РОС, МР і ОСІК і котре сьме публіковали в ІР ч. 18-2012) му было передано день перед засіданьом. А так ясно, же такы узнаваны політолог як є А. Дулеба не познать ані іншы цілі і заміры вытворяння ОСРС... Далшы участници засідання ся на адресу ОСРС высловили: Інґ. П. Дупканіч: „спосіб, яким ся презентує ОСРС выкликує у нас недовіру“. Інґ. М. Караш: „ОСРС є невірйодный, но не тверджу, же до будучности бы не могла выникнути іста сімбіоза.“ О. Ф. Крайняк: „РОС вытворила іщі перед зрахованьом жытельства в 2011 р. тзв. округлый стіл А і вы сьте вытворили тзв. округлы стіл Б і мы вам понукаме вступити до округлого стола А...“

По конштруктивній діскузії ся участници споминаных русиньских організації згодили, же условия становлены про вступ до ОСРС суть як про РОС, так про ОСІК неприятельны. Вшыткы заінтересованы ся згодили і на тім, же ся будуть взаємно інформовати і припоминковати матеріалы на рішіння русиньской проблематіки. Наконєць засідання высловили охоту сполупрацювати при далшых конштруктивных рішіннях русиньской проблематіки.

▼ Погляд на участників робочій стрічі представителів русиньских організації на Словеньску. Зліва до права: о. Я. Поповець, о. Ф. Крайняк, М. Мнягончак і А. Дулеба.

Bratislavské prehlásenie Rusínov pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule na budove ŠD Družba

MY, PODKARPATSKÍ RUSÍNI, a zástupcovia rusínskych organizácií, ktorí sme sa zišli v Bratislave pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule na budove internátu Družba, prehlasujeme:

„Rusíni na Slovensku sú autochtónnym národom územia dnešnej Slovenskej republiky, žijúci prevažne vo východnej časti krajiny, ale aj v ďalších mestách a obciach, vrátane hlavného mesta SR Bratislavy. Svoju kultúru, religiozitu a tradície chceme uchovať i pre ďalšie generácie a v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy a predstaviteľmi samospráv chceme naplňať naše Ústavou Slovenskej republiky zaručené práva. V tento deň sme sa rozhodli pripomenúť si významnú udalosť, slávnostné vyhlásenie kodifikácie rusínskeho jazyka na Slovensku, ktorá sa uskutočnila 27. januára 1995 v Bratislave v budove, pred ktorou práve stojíme. Týmto aktom bola zavŕšená prvá etapa obnovy rusínskej národnostnej menšiny po dobe

núteného zákazu jej existencie v druhej polovici 20. storočia. Sme presvedčení, že táto udalosť sa natrvalo zapísala do dejín Rusínov, ale aj samostatnej Slovenskej republiky.

Pri tejto príležitosti vyslovujeme úprimné poďakovanie všetkým aktérom procesu kodifikácie rusínskeho jazyka, ktorý trval od roku 1992 do roku 1995.

Osobitne chceme v tento deň vzdať poctu dvom mužom, **doc. PhDr. Vasiľovi Jaburovi, CSc., a doc. PhDr. Jurajovi Paňkovi, CSc.**, za vytvorenie pravidiel rusínskeho pravopisu, ktoré sa stali základom a jadrom kodifikačného procesu zastrešeného Rusínskou obrodou na Slovensku a jej **tímom redaktorov redakcie Narodnych novynok a časopisu Rusyn.**

S nádejou sa pozeráme do ďalšieho obdobia a sme rozhodnutí čeliť novým výzvam, medzi ktorými vystupuje do popredia najmä otázka podpory takmer nefunkčného rusínskeho školstva, efektívnej

podpory kultúry, procesov spájajúcich naše spoločenstvo prostredníctvom médií, ako aj nemenej dôležitá otázka používania rusínskeho jazyka v liturgických obradoch gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi na Slovensku.

Do dovŕšenia okrúhleho výročia 20 rokov od kodifikácie rusínskeho jazyka vyzývame všetky kultúrno-spoločenské organizácie na aktivizáciu procesov vedúcich k záchrane rusínskeho jazyka a „нашой русиньской бісіды“ v podmienkach Slovenskej republiky pri využití všetkých dostupných prostriedkov a grantových schém.

Želáme si, aby sa spoločne s príslušníkmi maďarskej, rómskej, českej, nemeckej, ukrajinskej, poľskej, moravskej, chorvátskej, ruskej, bulharskej, srbskej a židovskej menšiny na Slovensku upevňovalo bratské spolunažívanie s majoritným slovenským obyvateľstvom, ktoré bude konkrétnym dôkazom o vyspelosti spoločnosti uprostred zjednotenej Európy.“

PROPOZÍCIE Regionálnych výberových súťaží na festival rusínskej piesne SPEVY MÔJHO RODU 2013

Základným, stredným a umeleckým školám, centráм vol'ného času, folklórnym súborom, speváckym a zvykoslovným kolektívom, Miestnym organizáciám ROS, Mestským a obecným úradom.

Rusínska obroda na Slovensku pripravuje už 12. ročník festivalu Spevy môjho rodu, ktorý sa v tomto roku uskutoční v zemplínskom regióne. Po doterajších negatívnych skúsenostiach z minulých rokov v šarišskom a spišskom regióne sa výber detských i dospelých spevákov na festival Spevy môjho rodu bude realizovať jednotným spôsobom podľa vzoru zemplínskeho regiónu, ktorý doteraz ako jediný vhodne reagoval na potreby rozvoja rusínskej kultúry a vždy s predstihom spravil výber spevákov a zápis piesní na náš festival. Prehliadky budú verejné a za zápis piesní bude zodpovedný Miroslav Kerekanič.

JEDNOTLIVÉ VÝBEROVÉ PREHLIADKY SA USKUTOČNIA NASLEDOVNE:

- pre región **Zemplín** – 12. apríl 2013 v Humennom vo Vihorlatskom osvetovom stredisku;

- 10.00 hod – výberová prehliadka detských spevákov
- 16.00 hod – výberová prehliadka dospelých spevákov
- pre región **Šariš** – 19. apríl 2013 v priestoroch Župného domu v Prešove:
 - 10.00 hod – výberová prehliadka detských spevákov
 - 15.00 hod – výberová prehliadka dospelých spevákov
- pre región **Spiš** – 26. apríl 2013 v priestoroch Starofubovnianskeho osvetového strediska v Starej Ľubovni:
 - 11.00 hod – výberová prehliadka detských spevákov
 - 14.00 hod – výberová prehliadka dospelých spevákov

PODMIENKY SÚŤAŽE:

1. Súťaží sa v kategóriách – sólo, duo, trio spev deti (do 15 rokov) a dospelí (nad 15 rokov);
2. Súťažiaci zaspievajú po 2 rusínske piesne z regiónov, odkiaľ pochádzajú;
3. Môžu byť aj autorské piesne, na ktoré interpreti musia vopred upozorniť a uviesť autorov hudby a textu;
4. Súťaže sú pracovné, nie sú určené pre širokú verejnosť, účastníci nepotrebujú kroje;
5. Keďže grantové systémy v tomto období ešte nebudú fungovať, každý účastník príde

na vlastné náklady, alebo na náklady vysielajúcej organizácie – obecných úradov, škôl a pod.;

6. Organizátori hradia náklady len porotcov;
7. Organizátori akceptujú len spevákov rusínskych piesní na základe záväznej prihlášky;
8. Termíny záväzných prihlášok sú nasledovné:
 - pre región Zemplín – 6. apríl 2013 – garant – Miroslav Kerekanič, tel.: 0915 704 567
 - pre región Šariš – 12. apríl 2013 – garant – Silvia Lysinová, tel.: 0918 176 804
 - pre región Spiš – 19. apríl 2013 – garant – Martin Karaš, tel.: 0904 390 925
9. Záväzná prihláška je potrebná vo vyššie uvedených termínoch zaslať na adresu:

Miroslav Kerekanič
Vihorlatské osvetové stredisko
Sokolovská 11
066 01 Humenné
alebo na e-mail: kerekanic@centrum.sk
10. Všetkým postupujúcim spevákom organizátor písomne, alebo e-mailom oznámi ďalšie inštrukcie ohľadne ich účinkovania na festivale Spevy môjho rodu. Tieto inštrukcie, ako i zoznam postupujúcich spevákov budú uvedené i v dvojtyždenníku Info Rusín a na webovej stránke Rusínskej obrody na Slovensku;
11. Koordinátorom celého festivalu je Miroslav Kerekanič, tel.: 0915 704 567, e-mail: kerekanic@centrum.sk

„Srdečná“ vďaka predsedu vlády SR Rusínom (...za voličské hlasy)

Mgr. Alexander Onufrák, politológ

V posledných parlamentných voľbách v marci 2012 jednou zo strán, ktorá zostala pred bránami NR SR keďže neprekročila potrebnú 5 % hranicu zvoliteľnosti bola i Slovenská národná strana (SNS). Odchod mimo parlament pro-národné orientovaných „národnárov“ na čele s Jánom Slotom, ktorého vyjadrenia nie vždy korešpondovali s úctou a slušnosťou „džentlmena“ voči menšinám (nie len národnostným menšinám) žijúcich na Slovensku, prijali pozitívne nielen mnohí politológovia, či sociológovia, ktorí sa danej problematike venujú, ale i široká verejnosť, tretí sektor, ba dokonca i poniektorí politici. Napríklad terajší minister zahraničných vecí SR, Miroslav Lajčák sa na margo spoločného vládnutia politickej strany Smer-SD so SNS vyjadril nasledovne: „Keď máte vo vládej koalícii SNS, tak to je, ako keď máte priviazanú železnú guľu k nohe.“ (TV Noviny, 03.10.2010) V tejto súvislosti mi nedalo nereagovať na slová, ktoré dňa 26.02.2013 odzneli na pôde Matice slovenskej v Martine v príležitosti konania konferencie k 150. výročiu založenia Matice slovenskej pod názvom „*Matice slovenská v národných dejinách*.“ Citujem:

„...Zvláštna je tendencia, ako sa všade zámene do popredia na úkor štátotvorného slovenského národa vysúvajú problémy menšín. Akoby na Slovensku ani nežili Slovenky a Slováci. Za dvadsať rokov sme vybudovali nezávislú a demokratickú Slovenskú republiku, ktorá je rovná v príležitostiach pre všetkých, ktorá nikoho neuprednostňuje, alebo naopak napráva. Želám si, aby sa prestalo menšinovými právami vydierať, jedno, či to je menšina rómska, inak orientovaných ľudí, menšina názorová alebo menšina etnická. Platí, že štát je národný a spoločnosť je občianska. Náš nezávislý štát sme prednostne nezakladali pre menšiny, akokoľvek si ich vážime, ale najmä pre slovenský štátotvorný národ.

Lebo práve Slováci nemohli v bývalom spoločnom Československu rozvinúť všetky svoje schopnosti a talenty. Stáva sa módnou zvyklosťou, že od menšín žijúcich na Slovensku vidáme najmä požadovačnosť, ale nijaké povinnosti voči štátu. Skôr natiahnuté ruky – zato takmer minimálne pestovanie občianskych cností. Toto sa musí zmeniť a verím, že sa to zmení aj v prístupe nového splnomocnenca vlády Slovenskej republiky. A práve tu vidím úlohy Matice Slovenskej. Ona musí byť strážkyňou budovania vlastenectva mladých ľudí. Ona musí rozvíjať tie najlepšie duchovné a národné tradície...“ (TASR, 26.02.2010)

Aj keď väčšia časť širokej verejnosti zjavne vie komu tieto slová patria, pre tých čo to predsa len nevedia bude asi veľkým prevapením, že to nie je nikto z „národnárov.“ Vzhľadom nato, že ide o slová predsedu vlády SR Róberta Fica je fakt „ľudský“ poľutovaniahodný ako sa najvyšší predstaviteľ vlády a líder najsilnejšej politickej strany na Slovensku dokázal ponížiť až na tak nízku úroveň. Aj keď predseda vlády SR v samotnom príhovore explicitne nespomína Rusínov, z predmetného textu je zjavné, že mal na mysli „menšinu“ v absolútnom (najširšom) zmysle slova a teda aj rusínsku národnostnú menšinu, čo potvrdzujú i jeho slova o tom, že „je jedno, či to je menšina rómska, inak orientovaných ľudí, menšina názorová, alebo menšina etnická.“

Je smutné, že na začiatku roka 2013 sa z úst jedného z najvyšších reprezentantov Slovenskej republiky začínajú ozývať hlasy podobné tým z 90. rokov minulého storočia, podľa ktorých „je Slovenská republika štátom Slovákov a Sloveniek (a ostatní nech sa tejto realite prispôbia).“ Túto ideu je potrebné kategoricky odmietnuť, pretože i my Rusíni, ale i príslušníci iných menšín sme plnohodnotnými občanmi Slovenskej republiky a v ničom sa neodlišujeme od tých občanov Slovenskej republiky, ktorí si na rozdiel od nás v kolónke národnosť píšú národnosť slovenská.

Z historického hľadiska sa Rusíni vždy podieľali „svojím dielom“ na vzniku, rozvoji i existencii Československa, a následne nato i na vzniku, rozvoji i existencii Slovenskej republiky. Je preto potrebné otvorene povedať (a bolo by dobré, aby sa to dostalo až do ďalekej Bratislavy), že na vzniku československej štátnosti a neskôr i na vzniku slovenskej štátnosti majú svoj podiel nielen Česi a Slováci, ale i my Rusíni. Slovenská republika je domovinou tak

Slovákov, ako aj nás Rusínov, či Čechov a rovnako tak i príslušníkov ďalších menšín. Preto výroky o tom, že len „vydierame, požadujeme, natáhujeme ruku a nemáme žiadne povinnosti voči štátu“ ja osobne považujem za hrubú urážku zo strany predsedu vlády SR nielen voči nám Rusínom, ale voči všetkým menšinám žijúcim na území Slovenskej republiky. Dokonca je potrebné otvorene povedať, že na rozdiel od predsedu vlády SR Róberta Fica i sám (dnes už bývalý) predseda SNS Ján Slot si Rusínov vždy vážil o čom svedčia i jeho slova uverejnené v rusínskom dvojtyždenníku InfoRusyn č. 5-6/2012: „...SNS si veľmi váži či už rusínsku národnostnú menšinu, veď ich je viac než 50-tisíc, ale aj ďalšie, ktoré žijú u nás na východe Slovenska. Rusínska menšina bola voči Slovenskej republike vždy veľmi lojálna a nažíva tu so Slováckmi kultúrovane a priateľsky...“

Preto pochopiť slová predsedu vlády SR o tom, že „si neplníme povinnosti voči štátu,“ ako i to, že „len v minimálnej miere pestujeme občianske cnosti“ je bežným ľudským rozumom prinajmenšom nepochopiteľné. Zvlášť keď širokej verejnosti nie sú známe žiadne akcie, či konania protiprávneho charakteru zo strany rusínskych organizácií, či samotných Rusínov, ktoré by boli v rozpore s právnym poriadkom SR, či dokonca s ústavou SR. Okrem toho, v demokratickom zriadení je nepripustné, aby ktokoľvek kto si zmyslí (bez ohľadu nato, či je to bežný občan, alebo aj sám predseda vlády) si dovolil vyriešiť „kolektívne súdy.“ Bez ohľadu na minulosť, históriu, tradície, kultúrne bohatstvo, či

iné špecifiká tej ktorej menšiny, ale aj výsledky práce tej ktorej konkrétnej organizácie – všetky menšiny sa zrazu ocitli v spoločnom „košiari.“ Pre mnohých Rusínov zo severovýchodu Slovenska je vyjadrenie predsedu vlády SR Róberta Fica o to viacej nepochopiteľné, že namiesto vďaka (vo forme napríklad príchodu nových investícií, či nových pracovných miest; zlepšenej životnej úrovne Rusínov; či zlepšenej situácii vo financovaní rusínskej národnostnej menšiny) za voličskú podporu v každých voľbách v prospech Smeru-SD sa dočkali niečoho úplne iného. Viťaz volieb veľmi skoro zabudol, že vládne do značnej miery aj vďaka voličskej podpore voličov zo severovýchodu Slovenska, pričom táto podpora nebola nezanedbateľná. Tak napríklad v okrese Medzilaborce (odkiaľ sám pochádzam) až 68,39 % zo všetkých oprávnených voličov odovzdali svoj hlas práve strane Smer-SD, čo je najviac zo všetkých okresov na Slovensku, vďaka čomu okres Medzilaborce „preskočil“ i okres Topoľčany – rodisko predsedu vlády SR.

Aj keď v samotnom príspevku už odznelo všetko, čo bolo potrebné povedať, na záver mi predsa len nedá nespomenúť jednu, no zato principiálnu myšlienku. Demokracia to nie je vláda väčšiny nad menšinami. Demokracia to je vláda väčšiny s menšinami a preto by si ich mala väčšina „pestovať a chrániť.“ Je vždy zlé, keď väčšina začne demonštrovať svoju silu. A preto spoločne a uvážlivo dbajme o to, aby sa nám slová predsedu vlády SR raz nestali „železnou guľou priviazanou k nohe.“

Карпато-русинський научний центр виголошує кождорічну Премію Александра Духновича в області русинської літератури од фундатора Стефана Чепи.

Премія в сумі тисяч доларів буде дана за найліпші твори в поезії ці в прозі писані по русинськи, котрі були надруковані за дотеперішній 5-річний період.

Премія А. Духновича помагати хоснованню русинського языка в творах, котрі приносять визначний вклад до русинської красной літератури. Премію уділює Карпато-русинський научний центр і є фінансована Стефаном Чепом з Торонта.

Книги красной літератури і поезії, надруковані часі од 2008 по 2012 роки мають право на премію в 2013 році. Авторам або видавателям треба представити і предложити 3 екземпляры каждой книжки з коротков біографійов.

1 апріля 2013 року буде послідній день заслання вшыткых матеріалів. Члены оціночной комісії 2013: Патріція Кравчик (США), Стефан Пью (США), Валерій Купка (СР).

АДРЕСА, ДЕ ТРЕБА ПОСЫЛАТИ КНИЖКЫ:

2 екземпляры: Professor Patricia Krafcik, The Evergreen State College, Olympia, Washington 98505 USA

(e-mail: krafcikp@evergreen.edu), **1 екземплар:** Doc. PhDr. Valerij Kupka, Važecká 12, 080 05 Prešov, Slovakia

РУСИНЫ – творме і не буряйме!

Єднов із носных акцій, котры організує Русинська оброда на Словенську (РОС) є фестивал русиньской пісні Співы мого роду. Автором і ґарантом того проєкту є Мґр. Мірослав Кереканіч, член Выконного wyboru РОС і одборный працівник Вігорлатського освітнього центра в Гуменнім. Послідній - 11. річник фестивалу Співы мого роду – дїтська часть ся одбыв в днях 13. – 15. децембра 2012 в Старій Любовні, Чірчу і Орлові, но доросла часть фестивалу ся не одбыла... О тім визнамнім фестивалі, котрого регіональні конкурзы ся уж теперь готують як і о іншій проблематиці русинства сьме побісїдовали якраз з М. Кереканічом.

Спрацьовали: С. Лисінова і М. Шуркалова

ПАН КЕРЕКАНІЧ, СЬТЕ ОСНОВАТЕЛЬНОМ КОНКУРЗУ СПІВЫ МОГО РОДУ, ШТО Є ВЛАСТНІ ЙОГО ПОСЛАНОМ?

- Тых замірів є вєче – напр. находжання новых співацьких талєнтів, презентація інтересных співаків, котры бы інакше тоту шанцу не дістали, їх пропаґація в етері – (зазнам акції высилать і радіо Патрія, НЕВ) дале є то іншпірація про выник новых співацьких цінностей, презентація нашой културы главні ку тым Русинам, котры уж забыли,

же колись Русинами были, але і ку майорітній сполочности. Єдным із найосновніших цілів той акції є глядана і вихова новых русиньских лїдрів, людей, котры мають дяку вытваряти і рядити русиньскы комунїты – русиньскы організації, співацькы, звькословны і танєчны колектївы, людей іщі зо живого русиньского простору, котры бы творили здраву протївагу ку дакотрым в Братїславі нараз пробуджєным „русиньским актївістам“, котры нам сістєматїчно чїстять нашы

ґрантовы сістємы чудныма проєктами. Знате, братїславскы русиньскы актївісты робити до Руськой Порубы, Чірча, Ублі, Зубного ітд. не придуть, і зато собі своїх актївістів мусиме тяжко находити а виховати самы в наших регіонах в співпраці із старостами сел і учїтелями. А фестивал Співы мого роду є акційов, котра повнїть мімо іншого і тоты потрібны посланя.

ЧІМ БЫВ УЖ СПОМИНАНІЙ ФЕСТИВАЛ ІНТЕРЕСНІЙ?

- О послідній конкурз фестивалу мали інтерес і співацы з дотеперь нетїпичных русиньских регіонів з окресів Сабїнів, Кошыці і Собранці. Пришли новы талєнтованы молоды співацы, а по сучастных турбулєнціях в русиньскім руху і новы інтересны людє – їх родічі, учїтелі, старостове, котры ся зачали живо інтересовати о сучастны проблемы в русиньскім руху. Хотів бы єм подяковати і цїнним гостям, котры ся нашого проєкту зучастнили – преднєстєвы МУ в Старій Любовні – Мґр. Р. Жякови, функціонарям РОС веджєных паном В. Протївняком, прєдставителям Общєства св. Й. Крєстїтеля – духовным отцям Я. Поповцови і М. Ясікови, духовному отцю прот. П. Новакови, директорці русиньской школы ПаєдДр. Марії Ясіковій, старостам сел Орлов і Чірч – ЮДр. П. Тїмочкови і М. Дїдікови. Окреме подякована належыть і підпрєдсєдови РОС і орг. Молоды Русины Інґ. М. Карашови, як і прєдсєдови МО РОС

в Старій Любовні п. М. Корманикови, котры першыраз менежєвали такую нєлєгку акцію. Тым сьме наповнїли властні концепцію прїготовлїня новых органїзацьных ведучїх, як і манажерів і мушу з радостьов конштатовати, же свої задачі перфекнї звладли і же ся мі з нїма добрі сполупрацьовало.

ЧОМ СЯ НЕ ОДБЫЛА ІЩІ ПОПУЛАРНІША ДОРОСЛА ЧАСТЬ ФЕСТИВАЛУ?

- Тото ся треба опросити ґрантовых комісарів і русиньских актївістів в “позадю” із свїдницько-бардїївско-братїславского простору, котры упредностнїли свої прїватны заміры прєд цїлосполочєньскыма русиньскыма інтерєсами. А то нєлем при тім проєкті. Знате што є найінтерєснїше? Же із регіонів, одкы мамє найаґїлнїших „русиньских актївістів“ - з Братїславы, Бардїйова і Свїдника, котры найвєцє затяжуют ґрантовий сістєм Уряду влады СР про народностны меншыны, одты співацы на фестивалі не брали участь. А нєлем то! Ани їх функціонарє! Хоць ішов сполочный автобус, акції ся зучастнили лєм функціонарє сєрьєзных русиньских органїзацій – Русиньской оброды на Словєнську, Общєства св. Й. Крєстїтеля, Русиньского займєвого здружїня, Молодых Русинів і редакції Інфо Русин. Напрїклад хыбовали вшыткы основателі нового ОСРС – Округлого стола Русинів Словєнська, одразу ся їх проблематїка розвєя русиньской културы, дітєй і молодєжї не дотыкала. І тото говорить о многім.

ЯКІЙ БУДЕ ТОГОРІЧНІЙ ФЕСТИВАЛ?

- Сам не знам, ці буде, ці проєкт прєйде. Як єм уж спомянув, ґрантовы комісарї в минулім році вышмарїли дорослу часть фестивалу. Твердый і барз брудный бой о ґрантовы пїнязі ся уж теперь зачав, чоґо доказом є і вытворїня новой платформы в русиньскім руху – ОСРС – Округлого стола русиньских органїзацій, котра застрїшує дакотры прїватні веджєны русиньскы органїзації заміряны на черпання ґрантового сістєму фїнанцій і од котрого ся дїштанцуют вшыткы сєрьєозны русиньскы органїзації, котры уж довго і цілявідомо роблять на полю утримання русиньской културы. Увидимє, ці ся того року новы члєновє ґрантовой комісії зґоднуть на потрібі сістємовых концепньных

▲ Фото із Співів мого роду – доросла часть із 2009 р., коли іщі не був проблем здобыти фїнанції на такую визначну акцію цїлословєньского характеру.

▲ М. Кереканіч (вліво) переберать ціну з рук председа РОС В. Противняка за активності в русиньскім руху з нагоди 20. юбілею вынику РОС.

акцій. Кідь гей, так фестиваловы концерты ся в тім році одбудуть у земплінскім регіоні. Інакше буде конціпований і вибер співаків, а то формов конкурзів про окремы регіоны - **Земпліна – 12. апріля 2013, в Гуменнім у Вігорлатьскім освітнім центрі, регіон Шаріша – 19. апріля 2013 в Жупнім домі в Пряшові і регіон Спіша – 26. апріля 2013 в Старій Любовні.** Співаків буде выберати одборна порота і комплетны выслідкы будуть знамы аж по цілковім конкурзі. Наклады будуть знати окремы участници конкурзів, або їх высилаючі організації – школы, сельскы уряды і под. Є то сістем, який є заведений на Земпліні уж роки і добрі селектує оправдивых зауемців од тих русиньскыма активістами насилу дотискованых співаків, котры і так наконець не придуть. Тоты, котры мають інтерес о фестиваль Співы мого роду, собі пропозиції, гармонограм і пригласку можуть выжадати прямо в редакції Інфо Русин, або од функціонарів МО РОС, од председа РОС В. Противняка, або рівно од мене – тел.: 0915 704 567, e-mail: kerekanic@centrum.sk

ЯКИЙ Є, ПОДЛЯ ВАС, ВЫГЛЯД РУСИНЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ НА ДАЛШЫЙ ПЕРИОД?

- Барз планый! Катастрофалным про русиньску культуру было зряджіня Уряду уповномоченого про народностны меншыны при Уряді влады СР і даня вшыткых народностей до підруча мадярьской народности і партії МОСТ-ГІД. Початочну евфорію вычеряла тверда реаліта. Перед двома роками в часі зрахованя жительствова сьме фінанції з грантових сістемів дістали аж по фунусі – в августі 2011, а так активності перед зрахованьом сьме мусили рішити із своїх приватных жрідел. В минулім році нам сістемовы акції нелем фінанчно окліщили, але 35 % проектових фінанцій пришло на учет РОС аж 27. децембра 2012. Того року нам приготувили далшый „бомбонік“, бо русиньскій народности пан уповномочений Л. Надь вымазав 30 000 €, котры до русиньского регіону не придуть. Є то скоро ¼ вшыткых минулорічных фінанцій. Як ку тому прирахуеме іщі інфляцію і новы даньовы законы, так є то маразмус доконалый!

ХТО ЗА ТОТО МОЖЕ?

- То бы сьме ся мали опросити в першім ряді наших самонатиснутых тзв. русиньских заступців в Раді про народностны меншыны. Два роки їх участи там были двома роками інтріг, огварянь, боя з Українцями, Русиньсков обродов, основаня интернетовых і інакшых округлых столів, як послідній раз ОСРС. Обоє суть зо Свидника, обоє колись были функціонарями РОС, обоє были членами Выконных і Координачных выборів РОС, обоє ся научили ходити в грантових сістемах і по міністерских урядах, обоє суть властниками приватных русиньских с. р. о., обоє мають за председів інакшых людей, за котрых ся крыють, обоє рішать „барз интересны русиньскы проекты“. Обоє 2 роки не комуніковали із серъозныма великыма русиньскыма організаціями, із членьсков базов і не рішыли основны вопросы русиньского руху на Словеньску. Сума сумарум, з їх волі є -30 000 € про Русинів і ку тому іщі выбойовали -55 000 € про Українців, цілково -85 000 евр про наш пряшівський регіон. Супер біланція!

Опросити бы ся треба было і уповномоченого Влады СР про народностны меншыны Л. Надя, чом мадярьскій народности на Словеньску в минулых роках стачили фінанції подля попереднього ключа, котрый становили тыж Мадяры, а тепер, кідь мають подля посліднього зрахованя порядный убыток мадярьского жительствова, місто корочіня своїм, одразу потребує о 130 000 € наведе, котры з позиції силы і безочливости одберают меншым народностям на Словеньску. Так само треба ся опросити і председа політичної партії МОСТ-ГІД Б. Буґара і його русиньских функціонарів в його партії, ці то є праві тото його обіцяня, о котрім говорив на різних мітінґах по русиньских селах. Же нас оберуть о 2,5 міліона бывших словеньских корун. Треба ся опросити і tych Русинів, котры ся по народностнім хырбеті вышкрябали аж на шумны містечка на різних урядах і міністерствах, на їх обіцянкы і припомянути їм, же якось в навалі роботі позабыли на свою рідну груду і на свій моралный довг ку своему русиньскому народу.

ЯК ДАЛЕ?

- Думаю, же грантовый сістем бы ся мав вернути назад під Міністерство культуры СР, ведь

є заміряный на програм „Культура народностных меншын“ а не прісны і бюрократічны условия під Урядом влады СР. Тогды був в сістемі порядок, фінанції на схвалены проекты сьме мали уж зачатком апріля – мая на учтах організацій і могли сьме сістематічно а нерушено робити. Так само вернути фінанції ходем до попереднього ставу. Ведь жытелі мадярьской і ромской народности мають к діспозиції і іншы грантовы сістемы, котры їх підпорують – з Мадярьска, Европской унії, а Русины і дакотры іншы народности ні! Русины суть шпеціфічний народностьов, не мають свій метериньскій штат, котрый бы їх міг підпорити, зато подобно як Ромове бы мали мати свого властного уповномоченого про русиньскы вопросы як і самостатно наставлены далшы грантовы сістемы про русиньске школство і культуру, як є то у Ромів. Русины суть штатотворным народом, котрый був при вынику Чеськословеньской републіки і помагали і при формованю Словеньского народа. Мали бы ся конечні дочекати і адекватного поставіня, а то нелем в історії Словеньского штату, але і в реалнім животі. Є чудне, же вышку фінанцій про Русинів становлює політік мадярьской партії. Є то ганьба вшыткых, Матіці Словеньской, котру закладали і Русины, словеньского парламенту як і словеньской влады. Парадоксні, по скоро 100 роках од заложіня Чеськословеньска, чоловік мадярьской народности маніпулує з фінанчным розрахунком про основателів народа – Чехів і Русинів і „бунтує“ їх своїм рішіньом проти собі. Шкандал!

Помалы ся ближать вольбы і буде треба добрі зраховати вшыткым тым, што нас кормили обіцянками про русиньскій регіон а не сповнили їх. Од вшыткых, што забыли одкы пришли, хто їх там допоміг, вшыткым, котры ся по наших хребтах вышкрябали горі і нараз перестали быти Русинами. Мусіме глядати новых людей, котры нас не обаламуть, котры не забудуть, хто суть, же суть сучастьов русиньского народа, битого нежычливов минулов і сучастнов реалітов і властнов інтелігенційов, котры будуть мати право змінити ход ку ліпшому і свое слово дотримують! А праві в тім виджу світло надії. Вірю, же ся вшыткы збудиме з летаргії і ведно утримеме русиньске богатство про сучастны і будучі генерации.

POCИKA

Ponúkame historicky prvý dvojjazyčný prekladový Slovensko-rusínsky slovník od autora doc. PhDr. Juraja Paňka, Csc. (I. časť A - O).

Tento slovník predstavuje významný medzník v histórii slovensko-rusínskych kultúrno-spoločenských stykov. Jeho obsah tvorí 890 strán. Okrem slovníkovej časti je v slovníku rozpracovaná slovotvorba a morfológia.

Slovník si môžete objednať na e-mail adrese: rusinska.obroda@kryha.sk, alebo na tel. čísle: 051/7722889, každý pracovný deň v čase od 13:00 – 17:00 hod.

Predkladaný slovensko-rusínsky slovník je priam hr-dinský počín v rusínskej jazykovede.

ПАРТНЕРАМИ ІНФО РУСИНА

СУТЬ:

WWW.RUSYN.SK

WWW.HOLOS.Y.SK

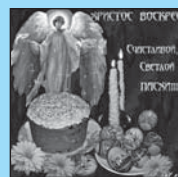
WWW.MOLOGY-RUSYNY.SK

В слідуєчій ціслі Інфо Русина прочітате:

Наш юбілант
МУДр. В. Янко

3/2013

Красота Великодня

3/2013

О оптації Русинів
на Україні

3/2013

ПОЗВАНЯ

на засідання Координачного вибору РОС
дня 16. 03. 2013 (субота) о 10.00 год.
в просторах Сельского уряду в Біловезі,
окр. Бардійов

Засідання зачне о 9.30 год. стрічков членів KB РОС перед Фарьським урядом в Біловезі положіньом квітів при памятній таблі русинських будителів - Александра Духновіча і Александра Павловича.

ПРОГРАМ ЗАСІДАННЯ:

1. Отворіня, схваліня програму, мандатовой і пропозиційной комісії
2. Контроля узнесіня із KB РОС (7. 5. 2011), потверджіня кооптованых членів до BB РОС
3. Справа о повніню головных задач і діяльстві РОС в 2012 р. і Резолуції з 11. Світового конгресу Русинів в Будапешті
4. Справа ДР РОС о господаріню і діяльстві органів РОС за роки 2011 і 2012
5. Дефінованя головных задач і цілів РОС при рішінях із штатными і самосправными органами, обчаньскими здружінями і політичними партіями.
6. Діскузія і різне
 - Оцінка засідань МО РОС і плачіня членського на 2013 р.
 - Розділіня і реалізація проєктів РОС на 2013 р. з грантів УВ СР
7. Приятя узнесінь

Просиме вшытких членів KB РОС брати активну участь на засідані

*Інг. Мірон Крайковіч,
підпpедседа Русиньской обpоды на Словеньску*

Info Rusín vydáva Rusínska obroda na Slovensku a výlučne zodpovedá za obsah projektu. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR. Evidenčné číslo: EV 1739/08. Šéfredaktorka Bc. Silvia Fečová. Jazyková a štylistická úprava: Mgr. Anna Kuzniaková. Preklady a externá spolupráca: Mária Šurkalová Výroba: ADIN, s.r.o., Prešov. Adresa redakcie a administrácie: Rusínska obroda na Slovensku, redakcia Info Rusín, Slovenská č. 40, 080 01 Prešov, tel: 051/7722889, 051/7482776, 0918 176 804. E-mail: sekretariat.ros@centrum.sk, rusinska.obroda@kryha.sk, www.rusyn.sk. Číslo účtu pre predplatné: 2155073158/0200. Predplatné na rok: Slovensko: 9,96 €, Európske štáty: 15,96 €, mimoeurópske štáty: 21 €. Inzeráty, reklamy, sponzorng preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov, každý pracovný deň od 12.00 - 16.00 hod. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciam! Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Redakcia si vyhradzuje právo na krátenie a štylistickú úpravu textov! Príspevky v slovenskom jazyku nehonorujeme. Info Rusín je distribuovaný aj do novinových stánkov prostredníctvom MEDIA-PRESS Poprad, spol. s r.o. (okresy: Stará Ľubovňa, Poprad, Levoča, Kežmarok, Spišská Nová Ves) a KAPADAB Prešov, spol. s r.o. (okresy: Prešov, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Sabinov, Snina, Stropkov, Svidník, Vranov n/T.).

Rusínska obroda-Info Rusín
Slovenská 40
080 01 Prešov 1
"D+4"
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 10 Prešov 10